

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Переклад в галузі штучного інтелекту

Шифр та назва спеціальності

B11 – Філологія

Спеціалізація

B11.041 – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Освітня програма

Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Рівень освіти

Перший (бакалаврський)

Семестр

7

Інститут

ННІ соціально-гуманітарних технологій

Кафедра

Ділової іноземної мови та перекладу (303)

Тип дисципліни

Професійна, вибіркова

Форма навчання

Денна

Мова викладання

Українська, англійська

Викладачі, розробники

Буйвол Олег Вікторович

Oleh.Buiivol@khpi.edu.ua

Старший викладач.

Старший викладач кафедри «Ділової іноземної мови та перекладу»
Має великий досвід у перекладанні художньої літератури (близько 50 романів та інших творів), а також наукових і технічних праць.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Предметом курсу «Переклад в галузі штучного інтелекту» є ознайомлення студентів-перекладачів із головними засадами розвитку ШІ у сучасному світі та створення попередніх навичок роботи з ШІ у подальшій професійній діяльності.

Мета та цілі дисципліни

Ознайомлення студентів із головними засадами розвитку ШІ у сучасному світі та створення попередніх навичок роботи з ШІ у подальшій професійній діяльності.

Формат занять

Практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФКС13. Здатність опанувати лексичними, термінологічними та граматичними особливостями перекладу німецькомовних наукових статей, інструкцій, специфікацій інженерної літератури, проектної та іншої документації у галузях засобів масової інформації, штучного інтелекту, інженерії та проектування, контрактів та патентів.

Результати навчання

РНС12. Знати лексичні, термінологічні та граматичні особливості перекладу англomовних наукових та публіцистичних статей, інструкцій, специфікацій, інженерної літератури, проектної та іншої документації у галузях засобів масової інформації, штучного інтелекту, інженерії та проектування, контрактів та патентів.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 150 год. (4 кредити ECTS): практичних занять – 48 год., самостійна робота – 102 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з дисципліни "Переклад в галузі інформаційних технологій".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Практичні заняття проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій

Програма навчальної дисципліни

Навчальні заняття

Лекції

Лекційні заняття в рамках дисципліни не передбачені.

Практичні заняття

Теми практичних занять

Кількість годин

Тема 1. Означення терміну штучний інтелект	2	1
Тема 2. Тест Тюрінга	2	1
Тема 3. Наукові підґрунтя штучного інтелекту	2	1
Тема 4. Напрями штучного інтелекту.	2	1
Тема 5. Визначення поняття даних і знання	2	1
Тема 6. Класифікація моделей подання знань	2	1
Тема 7. Логічні моделі подання знань.	2	1
Тема 8. Фрейми	2	1

Тема 9. Означення понять нечіткої логіки	2	1
Тема 10. Експертні системи	2	1
Тема 11. Класифікація експертних систем	2	1
Тема 12. Інструментальні засоби розробки ЕС.	2	1
Тема 13. Переваги і недоліки експертних систем	2	1
Тема 14. Машинне навчання	2	1
Тема 15. Типи машинного навчання	2	1
Тема 16. Типи задач машинного навчання	2	1
Тема 17. Розпізнавання образів	2	1
Тема 18. Постановка задачі розпізнавання	2	1
Тема 19. Роботи	2	1
Тема 20. Помилки систем	2	1
Тема 21. Мови програмування ШІ	2	1
Тема 22. Методи теорії розпізнавання	2	1
Тема 23. Класифікація на основі байєсівської теорії рішень	2	1
Тема 24. Ансамблеві методи	2	1
Загальна кількість годин	48	$\sum_{i=1}^n a_i = 24$

Контрольні роботи

Теми контрольних робіт

Вагові
коефіцієнти b

Тема 1. Загальне розуміння роботи ШІ.	1
Тема 2. Помилки при перекладі ШІ	1

$$\sum_{i=1}^m b_i = 2$$

Самостійна робота

До самостійної роботи відноситься самостійне опрацювання теоретичного матеріалу та виконання індивідуального завдання (за наявності).

Опрацювання теоретичного матеріалу

Теми для самостійного вивчення	Кількість годин
Тема 1. Штучні нейронні мережі.	4
Тема 2. Біологічний нейрон.	4
Тема 3. Класифікація штучних нейронних мереж.	4
Тема 4. Колективний інтелект	4
Тема 5. Напрями застосування ШІ в телекомунікаціях	4
Тема 6. ШІ та машинне навчання	4
Тема 7. Проблеми розвитку ШІ.	4
Тема 8. Перспективи розвитку ШІ	4
Тема 9. Еволюційні теорії	4
Тема 10. Класифікація еволюційних обчислень	4
Тема 11. Загальні питання застосування ШІ в кібербезпеці	4
Тема 12. Виявлення аномалій у поведінці мережі	4
Тема 13. Типові приклади помилок під час машинного перекладу.	4
Тема 14. Етика штучного інтелекту.	4
Тема 15. Вплив ШІ на ринок праці	4
Тема 16. Дезінформація та deepfake-технології	4
Тема 17. Підкріплювальне навчання	4
Тема 18. Великі мовні моделі	4
Тема 19. ШІ в фінансах і банківській сфері	4
Тема 20. Авторське право і контент, створений ШІ	4
Тема 21. Регулювання штучного інтелекту в ЄС	4
Тема 22. Пошукові системи та ШІ (Google AI)	4
Тема 23. Рекомендаційні системи (YouTube, Netflix, Amazon)	4
Тема 24. ШІ в соціальних мережах	4
Тема 25. Персоналізація контенту	4
Тема 26. Бібліотеки для ШІ (TensorFlow, PyTorch)	2
Загальна кількість годин	102

Тематика індивідуальних завдань

Індивідуальні заняття в рамках дисципліни не передбачені.

Неформальна освіта

До неформальної освіти відносяться: професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн освіта, професійні стажування тощо. Зарахування результатів навчання, набутих у неформальній освіті розповсюджується як на нормативні, так і на вибіркові навчальні дисципліни/освітні компоненти. Рекомендовані в силабусі елементи неформальної освіти можуть бути зараховані за спрощеною процедурою без додаткової валідації результатів (створення предметної комісії). Надати перелік рекомендованих професійних курсів/тренінгів, стажувань тощо (за наявності).

Рекомендовані курси, тренінги, стажування

1. Machine Learning

<https://www.coursera.org/learn/machine-learning>

2. Introduction to Artificial Intelligence (AI)

<https://www.edx.org/learn/artificial-intelligence>

Література, навчальні матеріали та інформаційні ресурси

Список джерел інформації та матеріалів, оформлений згідно зі стандартом. Можна виділити розділи списку. Наприклад, «Основна література», «Додаткова література» тощо.

Основна література

1. Голікова О.М., Коновалова В.Б., Мирошніченко В.М. Переклад термінології у галузі штучного інтелекту: навчально-методичний. Посібник. – Харків: НТУ «ХПІ», 2017. – 121 с.
2. Широков В. Комп'ютерна лінгвістика. – Київ: "Академія", 2011. – 376 с.
3. Інформаційні технології та переклад» (навчальний посібник). – Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017. – 220 с.

Додаткова література

1. Словник термінів у сфері штучного інтелекту / упорядники: Чумаченко Д., Мішкін Д., Андрієнко О., Краковецький О., Турута О., Дубно О., Хрущова Д., Кобрін А., Авдєєва Т., Кравець І., Герасим'як В., Шабанов О., Бистрицька А. – Київ: Міністерство цифрової трансформації України, 2024. – 37 с.
2. Звенігородський О.С., Зінченко О.В., Чичкарьов Є.А., Кисіль Т.М. Штучний інтелект. Вступний курс: Навчальний посібник. – Київ: ДУТ, 2022. – 193 с.
3. Russell S., Norvig P. Artificial Intelligence: A Modern Approach. – Upper Saddle River: Pearson, 2020. – 1152 p.
4. Oxford English for Information Technology. – Oxford, "Oxford University Press", 2006. – 222 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://openai.com/blog/>
2. <https://deepmind.google/discover/blog/>
3. <https://towardsdatascience.com/>

Система оцінювання

Підсумкова оцінка з освітнього компонента визначається відповідальним лектором за темами, видами занять, тощо у відповідності до силабусу і є інтегральною оцінкою результатів усіх вид

навчальної діяльності здобувача вищої освіти. Підсумкова оцінка повинна відображати всі оцінки за складовими навчального процесу з урахуванням їх вагових показників k :

Поточний контроль (практичні, семінарські, лабораторні заняття), k_1	Контрольні роботи (за наявності), k_2	Індивідуальне завдання (за наявності), k_3	Підсумковий контроль (для ОК з іспитом), k_4
0,4	0,3	0,2	0,1

Сума коефіцієнтів повинна складати одиницю: $k_1 + k_2 + k_3 + k_4 = 1$. Підбір вагових коефіцієнтів підсумкової оцінки здійснює розробник курсу.

Розрахунок підсумкової оцінки проводиться за формулою:

$$O = \Pi \cdot k_1 + K \cdot k_2 + I \cdot k_3 + \text{Пк} \cdot k_4$$

де: Π – середньозважена середня оцінка за поточний контроль

I – оцінка за виконання індивідуального завдання

K – середньозважена оцінка за контрольні роботи

Пк – оцінка за підсумковий контроль

$$\Pi = \frac{\Pi_1 \cdot a_1 + \Pi_2 \cdot a_2 + \dots + \Pi_n \cdot a_n}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

де: a_i - ваговий коефіцієнт за кожне практичне (семінарське) або лабораторне заняття.

$$K = \frac{K_1 \cdot b_1 + K_2 \cdot b_2 + \dots + K_m \cdot b_m}{\sum_{i=1}^m b_i}$$

де: b_i - ваговий коефіцієнт за кожну контрольну роботу.

Поточні оцінки за кожну складову ($\Pi, K, I, \dots$) виставляються за 100-бальною шкалою згідно з [положенням «Про критерії та систему оцінювання знань та вмінь і про рейтинг здобувачів вищої освіти» НТУ «ХПІ»](#).

Підсумкова оцінка виставляється відповідно до розрахованої O з округленням до найближчого цілого числа в більшу сторону.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

27.08.2025

Завідувач кафедри

Оксана ГОЛІКОВА

27.08.2025

Гарант ОП

Вікторія МИРОШНИЧЕНКО